

YOSH AVLODNI-VATANPARVARLIK RUXIDA TARBIYALASHDA MUSIQANING O‘RNI

Qambarova Mahliyo Abdurahmon qizi

Namangan davlat universiteti Musiqa ta’limi va madaniyati fakulteti
Musiqa ta’limi yo‘nalishi MUZ-BU-21 guruh talabasi

ANNOTATSIYA

Mazkur maqolada O‘zbek xalqining orzu umidlari musqa orqali ifodalab berilgan.. Musiqa bu tarbiyaning eng faol turi hisoblanishi, Bola tug‘ilgandan so‘ng ilk bor ona allasini tinglab orom olishi, ona allasiga Vatanga muhabbat, ona yurtiga sadoqat kabi insoniy tuyg‘ular mujassamligi,.

Kalit so‘zlari: Musiqa, san’at, el, jamiat, burch, komil, qadimiy, yoshlar, vatanparvarlik.

АННОТАЦИЯ

В данной статье через музыку выражаются мечты и надежды узбекского народа. Музыка считается самой активной формой воспитания, после рождения ребенка это первое время отдыха, слушая музыку матери, любовь к Родине, верность Родине. ‘свое воплощение.

Ключевые слова: Музыка, искусство, нация, община, долг, совершенство, древность, молодежь, патриотизм.

ANNOTATION

In this article, the dreams and hopes of the Uzbek people are expressed through music. Music is considered the most active form of education, after the birth of a child, it is the first time to rest listening to the music of the mother, love for the motherland, loyalty to the motherland. ‘their incarnation,.

Key words: Music, art, nation, community, duty, perfect, ancient, youth, patriotism.

Musiqa - hech narsa bilan o‘lchab, solishtirib bo‘lmaydigan beqiyos ilohiy ta’sir kuchiga ega.

Shavkat Mirziyoyev

Yangi O‘zbekistonda kishilik jamiyati rivojlanib borayotgan bir davrda kelajagimizning ertalarini vatan parvarlik ruxida tarbiyalash ularni teran fikrlay oladigan yetuk farzandlar qilib tarbiyalashimis siz-u bizni burchimiz hisoblanadi. Musiqa ta’limi va tarbiyasi o‘quvchi yoshlarni komil inson qilib tarbiyalashda muhim o‘rin tutadi. Shu o‘rinda biz o‘zbek xalqining musiqa madaniyati juda uzoq, boy tarixga ega ekanligini ta’kidlab o‘tishimiz joizdir. Sababi, tarixiy taraqqiyot davomida xalq mumtoz musiqasi, an’anaviy kasbiy musiqa, xalq bastakorlik yo‘llari, shuningdek, folklor- havaskorlik musiqiy merosi singari shaklangan va usluban bir-biriga yaqin ijrochilik ko‘rinishlari bir-birini to‘ldirib kelmoqda va ushbu musiqiy merosimiz bugungi kunimizda ham ma’naviy madaniyatimizning bir bo‘lagi sifatida namoyon bo‘lmoqda. Musiqa ellarni-ellarga, dillarni-dillarga bog‘lovchi, kishi estetik didini tarbiyalovchi hamda madaniy saviyasini oshiruvchi mo‘jizaviy vositadir. Musiqa bu tarbiyaning eng faol turi hisoblanadi. Bola tug‘ilgandan so‘ng ilk bor ona allasini tinglab orom oladi. Ona allasiga Vatanga muhabbat, ona yurtiga sadoqat kabi insoniy tuyg‘ular mujassamdir. Musiqa ta’limi va tarbiyasi o‘quvchi yoshlarni komil inson qilib tarbiyalashda muhim o‘rin tutadi. Ashula, musiqa, raqs, folklor ijrochiligi san’ati milliy musiqa san’atining xalq hayoti va ijodi bilan chambarchas bog‘liq holda paydo bo‘lgan va rivojlanib kelgan qadimiy san’at turlaridan hisoblanadi. Ayniqsa, xalqimizning an’anaviy ruhdagi qo‘shiqlari o‘lmas meros bo‘lib, barcha davrlardagidek bugun ham “labbay” deb javob bermoqda. Lekin, shu bilan bir qatorda faqat tarixga sajda qilmay, bugungi kunning ruhiga mos tarzda qo‘shiqlar yaratish esa milliy mafkuramizni rivojlanishida bosh omillardan bo‘lmish musiqiy san’at bilan shug‘ullanayotgan barcha mutaxassis va san’atkorlarga muhim vazifa qilib qo‘yilishi tabiiydir. Mamlakatimiz tamomila yangi jamiyat, yangi turmush va yangi hayotni boshlab yuubordi. Biz yangi jamiyat qurar ekanmiz, Vatanimizning kelajagi bo‘lmish barkamol avlodning tarbiyasi biz uchun juda muhimdir. Uning dunyoqarashini rivolantirish, Vatanga muhabbat ruhida tarbiyalash bizning asosiy vazifalarimizdandir. Shuningdek XXI asrni “Intellectual yoshlar asri” deb nomlanishi ham bejiz emas. Ertangi kun egalari bo‘lgan yoshlarni har tomonlama bilimli va

salohiyatli, tanlagan kasbining ustasi bo'lishi uchun yurtimizda barcha sharoitlar yaratilgan. Shunday ekan, yoshlarning to'g'ri tarbiya topishida, millatimiz va Vatanimizga sadoqat ruhida ulg'ayishida musiqa va san'atning o'rni beqiyosdir. Bundan tashqari, musiqa nafaqat insoning tarbiyasiga, balki, uning salomatligiga ham ulkan ta'sir qiladi. Hatto qadimgi odamlar ham san'atning shifobaxsh ta'siri borligini bilishgan! Masalan, Qadimgi Yunonistonda Pifagor o'zining Krotone universitetida kunni qo'shiq kuylash bilan boshlar ekan. Sababi, musiqa ertalab ongni uyqudan tozalash va faollikka rag'batlantirishga, kechqurun - tinchlanish va dam olishishiga xizmat qilar ekan. Qadimgi zamonlarda musiqa va tibbiyot markazlari odamlarni melankolik, asab kasalliklari va yurak-qon tomir tizimi kasalliklaridan davolagan ekan. Musiqa aqliy rivojlanishga ta'sir ko'rsatadi, inson aql-zakovatini uchun ma'sul bo'lgan hujayralar o'sishini tezlashtiradi. Pifagor maktabida matematika darslari musiqa sadolari bilan birga olib borilishi bejiz emas, bu esa miyanning samaradorligi va aqliy faoligini oshiradi. Nafaqat qadimda, biz yashab turgan jamiyat taraqqiyotida musiqa va san'atning o'rni beqiyosdir. Har bir millat va ellatlarni birlashtiradigan, an'analarimizni mustahkamlaydigan ham mana shu hisoblanadi. Har qanday ko'ngilni o'ziga rom eta oladigan, insonlarning qalbiga ezgulik urug'ini ekib, boshqa yomon illatlarga qarshi kurashadigan ham musiqa desak mubolag'a emas. "Komil musiqa qalbni shunday larzaga keltiradiki, bu hissiyotni sevimli mavjudotlardan bahra olayotgan kabi holatda bo'lgandek his etasiz, ya'ni musiqa so'zsiz, dunyoda bor bo'lgan eng yorqin baxtni ato etadi", - degan edi Stendal

Musiqa o'qituvchilarining asosiy maqsadi bolalarga musiqa tarbiyasi orqali musiqiy ta'lim berish, ularning iqtidorini rivojlantirish. Faqat yetuk mutaxassis bolalarni to'g'ri tarbiyalay olishi mumkin. Musiqa o'qituvchilarini har taraflama yetuk shaxs qilib tayyorlashda, "Musiqa o'qitish metodikasi" fanining o'rni beqiyos. . Shu bois talabalar bilan uslubiy yo'naltirish mashg'ulotlari uchun imkoniyatlari oz emas. Masalan: Asosiy cholg'u asbobi sinfida talabalarni o'rganilayotgan asarlarni tahlil qilish, bilim va malakalarini samarali rivojlantirish mumkin. Ovozni yo'lga qo'yish mashg'ulotlarida esa turli yoshdagi bolalarning tovush xosil qilish va uni saqlash va

shakllantirish usullari va imkoniyatlarini ko‘rib chiqish zarur. Shu o‘rinda musiqa bilan faqat musiqiy qobiliyati bor bolalar shug‘ullanishi kerak, degan fikr yanglish yekanligini aytishimiz kerak. Tarbiya jarayonida bolalar faolligiga, shijoatiga, ishga ijodiy munosabatda bo‘lishiga katta ahamiyat beriladi. Chunki bolalar o‘z faolliklarini namoyon qilishi extimoli bo‘lgan pedogokik metodlarni qiziqish bilan qabul qiladilar. Musiqa o‘qituvchisi, xar bir o‘qituvchi kabi, o‘z fanini kundalik xayot, dunyoda sodir bo‘layotgan voqealar bilan bog‘lab olib borishi kerak. Umumta’lim maktablarida musiqiy ta’lim – tarbiyaning muhim vazifalaridan biri – o‘quvchilarda musiqa san’ati vositasida milliy g‘ururni shakllantirish va o‘stirishga erishishdir. Ushbu jarayon musiqa darsidagi musiqiy faoliyatlarning barcha turlari asosida amalga oshiriladi. Masalan, har bir kuy yoki qo‘shiqni o‘rganish uchun uni, avvalo, eshitish, ohangga hamda uning matniga e’tibor berish, uni o‘rganib tahlil qilish, musiqiy rivojiga quloq solish, musiqaga cholg‘u asboblarida jo‘r bo‘lish, asarga o‘z munosabatini bildira olishi muhimdir. Demak har bir yosh bolalarni musiqaga qiziqтира olsak uning dunyo qarashini, fikirlashiga, o‘zimizning ozgina bo‘lsada hissamizni qo‘shgan bo‘lar ekanmiz.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Mas’ul maharirlar: A.Haydarov, I.Yuldashev. “Yangilanayotgan O‘zbekiston taraqqiyotida madaniyat va san’atning o‘rni” mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy onlayn konferensiya maqolalar to‘plami. “Oltin meros Press” nashriyoti. 2020.447 bet
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Madaniyat va san’at sohasini yanada rivojlantirishga doir qo‘shimcha chora-tadbirlari to‘g‘risida gi PQ- 112-sonli qarori. www.lex.uz
3. “O‘zbekistonda ilmiy-amaliy tadqiqotlar” mavzusidagi Respublika 18-KO‘P tarmoqli ilmiy masofaviy onlayn konferensiya materiallari. 2020. Toshkent. Musiqa va Hayot. 15-qism